

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

13 באוקטובר 2009

456

כ"ה בתשרי התש"ע

עמוד

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 62), התש"ע-2009 16

הצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 62), התש"ע-2009

1. תיקון סעיף 6 בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982¹ (להלן – החוק העיקרי). בסעיף 6ג), בסופו יבוא "ואם נתפס בחוץ לארץ – בבית המשפט אשר באזור שיפוטו נמצאת היחידה הממונה על חקירת העבירה".
2. תיקון סעיף 64 בחוק העיקרי, אחרי "על החלטה שניתנה על ידי פרקליט המדינה, או משנהו, שלא להעמיד לדין" יבוא "למעט החלטה בערר לפי פסקה (2) ואחרי "בשל העדר עניין לציבור" יבוא "למעט החלטה בערר לפי פסקה (1)".
3. תיקון סעיף 74(ה) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "הערר יוגש בתוך 30 ימים מיום שניתנה החלטת בית המשפט, ואולם בית המשפט רשאי להאריך את המועד להגשת הערר מטעמים שיירשמו".

ד ב ר י ה ס ב ר

פחותה מסגן בכיר א' לפרקליט המדינה, שפרקליט המדינה הסמיכו לכך;

(2) על החלטה שניתנה על ידי פרקליט מחוז או פרקליט מפרקליטות המדינה, שלא להעמיד לדין בשל העדר ראיות מספיקות או חוסר אשמה, למעט החלטה בערר לפי פסקה (1) – לפני פרקליט המדינה;

(3) על החלטה שניתנה על ידי פרקליט המדינה או משנהו, שלא להעמיד לדין וכן על החלטה של פרקליט מחוז או פרקליט מפרקליטות המדינה, שלא להעמיד לדין בשל העדר עניין לציבור – לפני היועץ המשפטי לממשלה.

כלומר, בסעיף 64(א) האמור לפי פסקה (2) שבו, לא ניתן להגיש ערר שני על החלטה בערר לפי פסקה (1) שבו, שעילתה העדר ראיות מספיקות או חוסר אשמה. לעומת זאת בסיפה של פסקה (3) שבו, המתייחסת לערר בעילה של העדר עניין לציבור, לא קיים הסייג האמור, ולכן לכאורה ניתן במקרה זה להגיש ערר שני. מכיוון שאין סיבה עניינית להבחנה בין פסקה (2) לפסקה (3) האמורות לעניין האפשרות להגיש ערר שני, מוצע להוסיף את הסייג האמור גם בפסקה (3).

בנוסף, הרישה של פסקה (3), המתייחסת בין השאר להחלטה שניתנה בידי פרקליט המדינה, כוללת לכאורה גם החלטה של פרקליט המדינה בערר לפי פסקה (2). מוצע לסייג גם מקרה כזה ולהבהיר שבמקרה של ערר לפני פרקליט המדינה על החלטה שלא להעמיד לדין, לא קיים ערר שני כך שלא ניתן להגיש ערר על החלטה כזאת של פרקליט המדינה.

סעיפים בכמה חוקים קבועות הוראות המאפשרות הגשת עררים על החלטות שונות של בית משפט בעניינים פליליים: סעיף 74(ה) לחוק סדר הדין הפלילי מאפשר לערר על החלטה בעניין עיון בחומר הקירה; סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996, מאפשר לערר על החלטת בית משפט בעניין הנוגע למעצר, לשחרור, להפדת תנאי

בללי הצעת החוק כוללת שורה של תיקונים לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן – חוק סדר הדין הפלילי או החוק). בנושאים שונים ובהם: הסדרת נושא סמכות מקומית של בית משפט בישראל לגבי אדם הנתפס בעבירה מחוץ לגבולות ישראל; עררים על החלטות שונות ומועדי הגשתם; עניינים שונים הקשורים לעבירות קנס הטעונים הסדר או הבהרה (עבירות נמשכות, סיווג עבירות, הסבת דוחות ועוד). וכן תיקונים מקבילים בחוק העבירות המינהליות, התשמ"ו-1985 (להלן – חוק העבירות המינהליות).

סעיף 1 סעיף 6 לחוק סדר הדין הפלילי מסדיר את נושא הסמכות המקומית. ככלל, לפי סעיף קטן (א) שבו, דנים נאשם בבית המשפט אשר באזור שיפוטו נעברה העבירה או נמצא מקום מגוריו של הנאשם. לפי סעיף קטן (ג) שבו, אם המקום שבו נעברה העבירה ומקום מגוריו של הנאשם אינם ידועים, או אם העבירה נעברה בחוץ לארץ, יידון הנאשם בבית המשפט אשר באזור שיפוטו נתפס.

הסעיף האמור אינו מתייחס למקרה שבו לא זו בלבד שהעבירה נעברה בחוץ לארץ, אלא שהנאשם גם נתפס מחוץ לגבולות מדינת ישראל. מוצע למלא חסר זה שבחוק ולקבוע כי במצב האמור יידון הנאשם בבית המשפט שבאזור שיפוטו נמצאת היחידה הממונה על חקירת העבירה. סמכות דומה מצויה גם בסעיף 5(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן – חוק המעצרים).

סעיף 2 סעיף 64(א) לחוק קובע כדלקמן:

"(א) על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, משום שאין בחקירה או במשפט עניין לציבור, שלא נמצאו ראיות מספיקות או שנקבע שאין אשמה, רשאי המתלונן לערר כלהלן:

- (1) על החלטה שניתנה על ידי גוף חוקר או תובע כאמור בסעיף 12(א)(1) או (2) – לפני פרקליט מחוז, פרקליט מפרקליטות המדינה שמונה למנהל תחום עררים או פרקליט מפרקליטות המדינה, בדרגה שאינה

¹ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43; התשס"ח, עמ' 784.

4. בסעיף 221 לחוק העיקרי – תיקון סעיף 221
- (1) בסעיף קטן (ב), אחרי "ורשאי הוא לקבוע שיעורים שונים לעבירה חוזרת או נוספת" יבוא "או לעבירה נמשכת";
- (2) בסעיף קטן (ג), בסופו יבוא "והסמכויות הנתונות לשר המשפטים לקבוע תנאים וסייגים כאמור בסעיף קטן (א), ושיעורי קנס שונים כאמור בסעיף קטן (ב), יהיו נתונות לאותו שר".
- הוספת סעיף 221א
5. אחרי סעיף 221 לחוק העיקרי יבוא:
- "שמירת סיווג העבירות
221א. אין בקביעת עבירה כעבירת קנס או בקביעת גובה הקנס על עבירה כאמור, כדי לשנות את סיווג העבירה כאמור בסעיף 24 לחוק העונשין, התשל"ז-1977".
- הוספת סעיף 222א
6. אחרי סעיף 222 לחוק העיקרי יבוא:
- "עבירת קנס נמשכת
222א. (א) לא תימסר הזמנה למשפט לפי סעיף 222 או הודעת תשלום קנס לפי סעיף 228, בשל עבירת קנס נמשכת, אלא אם כן צורפה להזמנה או להודעה כאמור, לפי העניין, התראה ולפיה אם לא תתוקן ההפרה עד המועד שנקבע בה, יוטל על האדם קנס בשל העבירה הנמשכת (בסעיף זה – התראה).

ד ב ר י ה ס ב ר

לאותם שרים הסמכויות הנתונות לשר המשפטים בסעיף 221א (א) ו-(ב) לחוק, לקבוע תנאים וסייגים לעבירות הקנס, וכן שיעורי קנס שונים, בין השאר לעבירות נמשכות.

סעיף 5 מוצע, למען הסר ספק, להוסיף את סעיף 221א לחוק, המבהיר כי קביעת עבירה כעבירת קנס אינה משנה את סיווגה כאמור בסעיף 24 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין). זאת בשל טענות שעלו בפני ערכאות שונות, ולפיהן קביעת עבירה כעבירת קנס עשויה לשנות את סיווגה.

בחלק מן המקרים נדחו טענות אלה (ר' ה"פ (שלום ת"א) 200946/05, ירון ברא"ל נ' מ"י, תק-של 2006(4), 17934 (2006)), ובחלק מהמקרים הן נתקבלו (ר' ע"פ (מחוזי י"ם) 6663/02, יוסף גבאי נ' מ"י, תק-מח 2003(1), 3632 (2003)), ומכל מקום הדבר טעון הבהרה.

כך, למשל, אם עבירה היא מסוג "עוון" לפי סעיף 24 לחוק העונשין, היא לא תהפוך לחטא אך ורק בשל כך ששיעור הקנס שנקבע לעבירה זו שהוכרזה כעבירת קנס הוא ברמת הסיווג של "חטא" לפי אותו סעיף, וסיווגה ייוותר בהתאם לענישה המרבית שנקבעה לעבירה המקורית. הסעיף המוצע מדגיש את האופי הפרוצדורלי של הפיכת עבירה לעבירת קנס, בלי לפגוע בסיווגה המהותי.

סעיף 221א המוצע מקביל להוראה דומה הקיימת בסעיף 222א (א) לחוק העבירות המינהליות.

סעיף 6 ככלל, לגבי מרבית סוגי העבירות, ראוי כי לפני הטלת קנס בשל עבירה נמשכת תינתן לנכנס התראה, כדי שלא ייווצר מצב שבו לאחר תקופה ארוכה של העדר אכיפה תחליט הרשות להתחיל באכיפה, וזאת רק לאחר שהקנסות הנמשכים הצטברו לכדי סכומים גבוהים,

ערוכה וכיוצא באלה; וסעיף 358 לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, מאפשר לערוך על החלטת בית משפט בנושא תפיסת חפצים. דא עקא שהסעיפים האמורים אינם קובעים מועדים להגשת העררים, ולכאורה המועדים בלתי מוגבלים.

לפיכך מוצע לקבוע מועד אחיד של 30 ימים להגשת העררים ודומה לכך, במקרים שניתן לערוך רק ברשות, תוגש בקשת הרשות לערוך בתוך 30 ימים מיום שניתנה החלטת בית המשפט והודעת הערר תוגש בתוך 30 ימים מיום מתן הרשות לערוך, ככל שזו ניתנה. עם זאת, כדי לא למנוע לחלוטין את האפשרות להגיש ערר במקרים חריגים, כגון כשאדם לא היה מודע לזכויותיו וכדומה, מוצע לקבוע כי בית המשפט יהיה רשאי להאריך את המועדים האמורים מטעמים שיירשמו.

סעיף 4 בהסדר הקיים בסעיף 2(ג) לחוק העבירות המינהליות נקבע כי קנס מינהלי יכול שיהיה בסכומים או בשיעורים שונים לגבי עבירה מינהלית שהיא עבירה נמשכת. בהתאם לכך, מוצע לתקן את סעיף 221 לחוק סדר הדין הפלילי ולקבוע בו הסדר מקביל לגבי עבירות קנס, ולפיו שר המשפטים יהיה מוסמך לקבוע שיעורי קנס שונים לעבירה נמשכת. הסמכה זו מתבקשת בעיקר לגבי עבירות שהן מטבען מתמשכות, כגון עבירות של מחדל (אי-הסרת מפגע, אי-הגשת דוח כנדרש בחיקוק וכיוצא באלה).

כמו כן, מוצע לתקן בהתאמה את סעיף 221(ג) לחוק, ולקבוע כי לעניין עבירות קנס הנקבעות מכוח חוקים אחרים, בידי השרים המוסמכים לעניין זה באותם חוקים (כגון סעיף 30 לפקודת התעבורה, סעיף 265 לפקודת העיריות וסעיף 26 לפקודת המועצות המקומיות), יהיו

² ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

(ב) בהתראה יצוין גובה הקנס הצפוי בשל העבירה הנמשכת.

(ג) לא יוטל קנס בשל עבירת קנס נמשכת, אלא בשל תקופה המאוחרת למועד הקבוע בהתראה."

7. בסעיף 225א(2) לחוק העיקרי, בסופו יבוא "או אם לא חלפו שלושה חודשים מהמועד שבו הוכיח בעל הרכב כי לא חלה עליו אחריות כאמור, לפי המאוחר מביניהם".

8. בסעיף 229 לחוק העיקרי –

(1) בסעיף קטן (א)1, בסופו יבוא "ולעניין בקשה לביטול כאמור לגבי עבירת תעבורה מהטעם שהעבירה בוצעה שלא בידי מי שקיבל את ההודעה, ובעל הרכב מבקש להוכיח מי נהג ברכב, העמידו או החנהו, בעת ביצוע העבירה, או למי מסר את החזקה ברכב, כאמור בסעיף 27 לפקודת התעבורה (להלן – הסבת הודעת תשלום הקנס) – אם הגיש לתובע את הבקשה לביטול בתוך תשעים ימים מיום ההמצאה";

(2) בסעיף קטן (ה), במקום "לאחר המועד האמור בסעיף קטן (א)" יבוא "לאחר המועדים האמורים בסעיף קטן (א)";

ד ב ר י ה ס ב ר

שלו נמסרה החזקה יכול אף הוא בפרק זמן כאמור להוכיח שמסר את החזקה לאדם שלישי, וחוזר חלילה, וכך עלול להיווצר מצב שבו תחלוף למעלה משנה עד שיתברר מי האדם שאכן אחראי לעבירת התעבורה שנעברה ברכב. תוצאת המגבלה הנוכחית הקבועה בסעיף 225א(1א) לחוק היא, שבמקרים כאלו יימלט העבריין האמיתי מאחריותו ולא יהיה ניתן להטיל על איש את תשלום הקנס, ובכך ייפגע הכוח של האכיפה הפלילית למנוע עבירות נוספות בעתיד.

לאור כל האמור מוצע לקבוע כי פרק הזמן המרבי להגשת כתב אישום, המצאת הזמנה לדין או הודעת תשלום קנס, כשמדובר בהסבת רוח על שם אדם אחר, יהיה שנה מיום ביצוע העבירה (כפי שקבוע בסעיף כיום) או 3 חודשים מהמועד שבו הוכח שלא חלה על בעל הרכב (או מי שנכנס בנעליו כאמור) חזקת האחריות שבסעיף 27 לפקודת התעבורה. לפי המאוחר מביניהם.

מובן שהמועדים האמורים כפופים לדיני ההתיישנות הכלליים לעבירות, הקבועים בסעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי.

סעיף 8 לפסקאות (1) ו-2

סעיף 229א(א) לחוק קובע, כי מי שנמסרה לו הודעת תשלום קנס, ישלם את הקנס הנקוב בה בתוך 90 ימים, אלא אם כן הגיש לתובע בקשה לביטול בתוך 30 ימים או שהודיע בתוך 90 ימים שברצונו להישפט.

עילות הביטול מנויות בסעיף 229ג(ג) לחוק, שלפיו רשאי תובע לבטל הודעת תשלום קנס אם נוכח כי לא נעברה עבירה, או אם נוכח כי היא נעברה שלא בידי מי שקיבל את ההודעה, או אם היה סבור שבנסיבות המקרה אין עניין לציבור בהמשך ההליכים. לפי סעיף 229ה(ה) לחוק רשאי תובע לדון בבקשה שהוגשה לאחר 30 הימים האמורים, אם שוכנע שאי-הגשת הבקשה במועד נבעה מסיבות שאינן

בלי שקדמה לכך כל אזהרה. לפיכך מוצע להוסיף את סעיף 222א לחוק, הקובע, בדומה להסדר הקיים בחוק העבירות המינהליות, שבעת מתן "רוח" (מסירת הזמנה למשפט לפי סעיף 222 לחוק או הודעת תשלום קנס לפי סעיף 228 לחוק) בשל עבירת קנס נמשכת, תצורף לדוח התראה ולפיה אם לא תתקן ההפרה עד המועד שנקבע בה, יוטל על האדם קנס בשל העבירה הנמשכת בגובה הנקוב בהתראה, ורק אם הנקנס ימשיך בביצוע העבירה, יוטל עליו קנס בשל העבירה הנמשכת.

סעיף 7 סעיף 225א לחוק סדר הדין הפלילי מסדיר את נושא מועדי ההמצאה בעבירות קנס. סעיף קטן (1א) שבו קובע, כי כאשר מדובר בעבירת תעבורה שהחשד לביצועה מבוסס על צילום רכב, פרק הזמן המרבי להמצאת כתב אישום, הזמנה לדין או הודעת תשלום קנס יהיה ארבעה חודשים לכלל סוגי הרכב או שישה חודשים לסוגי רכב חריגים. סעיף קטן (2א) שבו קובע, כי במקרים שבהם הוכיח בעל הרכב כי לא חלה עליו האחריות לעבירה לפי סעיף 27 לפקודת התעבורה, המועד האמור יהיה שנה.

סעיף 27 לפקודת התעבורה מאפשר לבעל הרכב להסיר מעצמו את האחריות לעבירת תעבורה שנעברה ברכב, בין השאר אם הוכיח מי נהג ברכב או אם הוכיח למי מסר את החזקה בו (סעיף 27א) לפקודה). לפי סעיף 27ב(ב) לפקודה, אם הוכיח בעל הרכב למי מסר את החזקה ברכב, תחול על המחזיק חזקת האחריות לביצוע העבירה.

התוצאה היא, שבעל רכב שקיבל הודעת תשלום קנס, למשל ארבעה חודשים לאחר ביצוע העבירה (כנדרש בסעיף 225א(1א) לחוק), רשאי להוכיח שמסר את הרכב לאדם אחר, ולפי המוצע הדבר ייעשה בתוך 90 ימים מיום שנמסרה לו הודעת תשלום הקנס (ר' סעיף 229א(1א) המוצע, כאמור בסעיף 8 להצעת החוק) ובמקרים חריגים אף בתוך פרק זמן ארוך יותר (ר' התיקון המוצע לסעיף 229ה(ה) לחוק). האדם

(3) בסעיף קטן (ח), בסופו יבוא "או על אדם שבית המשפט החליט לקיים את משפטו למרות שהודיע באיחור על רצונו להישפט כאמור בסעיף 230(ב)";

(4) בסעיף קטן (זח), בסופו יבוא "ואולם הוראות סעיף קטן זה לא יחולו על אדם שבקשתו לביטול הודעת תשלום קנס הוגשה שלא במועד אך התובע דן בה מכוח סמכותו לפי סעיף קטן (ה) וביטל את הודעת תשלום הקנס, או על אדם שבית המשפט החליט לקיים את משפטו למרות שהודיע באיחור על רצונו להישפט כאמור בסעיף 230(ב)".

הוספת סעיף 229א

9. אחרי סעיף 229 לחוק העיקרי יבוא:

"תשלום קנסות לקופת הרשות המקומית
229א. קנס בשל עבירת קנס, שהטיל מפקח שהוא עובד של רשות מקומית, או שהוטל בבית משפט לעניינים מקומיים או בבית משפט אחר עקב הפעלת סמכותו של עובד הרשות המקומית, ישולם לקופת הרשות המקומית."

ד ב ר י ה ס ב ר

עם זאת, כדי למנוע נוקשות יתר בטיפול בבקשות אלה, מוצע לתקן בהתאם את סעיף 229(ה) לחוק, המאפשר לתובע לדון בבקשה שהוגשה באיחור, כך שבמקרים המתאימים כאמור בסעיף, הוא יוכל לקבל בקשה לביטול לצורך הסבה גם לאחר חלוף 90 הימים האמורים.

לפסקאות (3) ו-(4)

סעיף 229(ח) לחוק קובע כיום כי חזקת ההרשעה לא תחול אם אדם שילם את הקנס ותובע ביטל לאחר מכן את ההודעה. לעומת זאת סעיף 229(זח) לחוק הקובע חזקה כזו גם במקרה שבו אדם לא שילם את הקנס ולא פעל במועדים האמורים בחוק, לא קובע אי-תחולה של חזקת ההרשעה במקרה שבו תובע ביטל את הקנס על אף שבקשת הביטול הוגשה באיחור, וזאת מכוח סמכות התובע לפי סעיף 229(ה) לחוק.

לפיכך, מוצע לקבוע במפורש כי גם במקרה שבו ביטל התובע את הודעת תשלום הקנס אף שהבקשה הוגשה שלא במועד, לא תחול חזקת ההרשעה.

באופן דומה מוצע לקבוע בסעיף 229(זח) לחוק, כי גם במקרה שבו בית המשפט החליט לקיים את משפטו של אדם למרות שהודיע באיחור על רצונו להישפט כאמור בסעיף 230(ב), לא תחול חזקת ההרשעה. זאת מאחר שבלא קביעה כזו נוצרת סתירה בין סעיף 230(ב) לחוק המאפשר לאדם להישפט באיחור, לבין העובדה שהוא מוחזק כמי שהורשע מכוח סעיף 229(ח) או (זח) לחוק, לפי העניין.

סעיף 9 מוצע להוסיף את סעיף 229א לחוק, הקובע כי קנסות בשל עבירות קנס שהוטלו על ידי רשות מקומית ישולמו לקופת הרשות. זאת כדי לעודד רשויות מקומיות לאכוף חוקים כללי-ארציים שאינם חוקי עזר, כאשר הוסמכו בדיון לעשות כן, גם אם אין באותם חוקים קביעה מפורשת בדבר ייעוד הקנסות לקופת הרשות. הסדר מקביל קיים בסעיף 22 לחוק העבירות המינהליות, לעניין קנסות מינהליים.

תלויות במבקש, אשר שמנעו ממנו להגישה במועד, וכי היא הוגשה מיד לאחר שהוסרה המניעה.

הלכה למעשה, במקרים רבים שבהם בקשת הביטול מסתמכת על כך שהעבירה נעברה שלא בידי מי שקיבל את ההודעה, ומקבל ההודעה מעוניין להסב את הדוח על שם מי שבפועל עבר את העבירה, לעתים לא מספיקים 30 הימים האמורים למקבל ההודעה לאתר את אותו אדם. לדוגמה, בהקשר של עבירות תעבורה, כאשר מדובר בחברות בעלות מספר רב של כלי רכב, מתקשות החברות לאתר את הנהג שבפועל עבר את העבירה בתוך תקופה כה קצרה. בעבר אפשרו מרבית הרשויות, כעניין שבמדיניות ומכוח סמכותן לפי סעיף 229(ה) לחוק, לעשות הסבות כאלו גם זמן רב לאחר חלוף 30 הימים.

ואולם לאור תיקון סעיף 225א לחוק, במסגרת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 43), התשס"ה-2005 (ס"ח התשס"ה, עמ' 92), שקיצר את מועדי ההתיישנות בעבירות תעבורה שהחשד לביצוען מבוסס על צילום רכב, מתן אפשרות הסבה לאחר חודשים ארוכים גרם לעתים לכך שלא יהיה ניתן עוד להאשים את מי שנהג ברכב בפועל, וכך יצא חוטא נשכר. בשל כך קיצרו רשויות רבות, לרבות המשטרה, את המועדים להסבת דוחות, ואולם התברר כי פרק הזמן של 30 הימים הקבוע בחוק להגשת בקשת ביטול הוא קצר מדי, ועלול להוביל למצב שבו מטעמים טכניים של אי-הסבת הדוח, ישלם את הקנס וייחשב כמי שהורשע בעבירה, אדם שלא ביצע אותה כלל, לרבות התוצאות הנלוות לכך, כגון רישום תעבורתי, צבירת נקודות וכיוצא באלה.

ככדי לאפשר לבעלי רכב לבקש הסבת דוחות בזמן סביר, ומאידך גיסא לא לאפשר מצב שבו עד שנעשתה ההסבה תחלוף תקופת ההתיישנות לגבי האדם שנהג בפועל ברכב, מוצע לקבוע כי יהיה ניתן להגיש בקשה לביטול דוח מהטעם שאדם אחר ביצע את העבירה, בתוך 90 ימים מיום המצאת הודעת תשלום הקנס (סעיף 229א(א1) המוצע).

”הזמנה למשפט 230. (א) הודיע אדם לפי סעיף 229(א) שברצונו להישפט על העבירה, תישלח לו הזמנה למשפט בתוך שנה מיום שנתקבלה הודעתו.

(ב) בית המשפט רשאי לקיים את המשפט גם אם ההודעה האמורה בסעיף קטן (א) ניתנה באיחור, אם התקיימו התנאים האמורים בסעיף 229(ה) בשינויים המחוייבים, או מנימוקים מיוחדים אחרים שאותם יפרט בהחלטתו.

(ג) הורשע אדם בבית המשפט על העבירה ונגזר דינו לקנס, לא יפחת הקנס מהסכום הנקוב בהודעת תשלום הקנס בתוספת חמישים אחוזים מאותו סכום, אלא אם כן ראה בית המשפט נסיבות מיוחדות המצדיקות הפחתתו.”

הוספת סעיף 230א .11 אחרי סעיף 230 לחוק העיקרי יבוא:

ד ב ר י ה ס ב ר

אדם שביקש להישפט והורשע בדינו ייצא נשכר מעצם הימשכות ההליכים, שכן עונש המינימום במקרה כזה יהיה הקנס המקורי בלבד, בלא תוספות הפיגורים שהיו מצטברות בינתיים לולא ביקש להישפט (שהן לפחות חמישים אחוזים). דבר שעלול לעורר פניות סרק לבתי המשפט. לכן מוצע לקבוע כי אם אדם נשפט והורשע בשל עבירת הקנס, לא יפחת הקנס, ככלל, לא רק מהסכום הנקוב בהודעת תשלום הקנס, אלא מסכום זה בתוספת חמישים אחוזים מאותו סכום.

כמו כן מוצע לקבוע תיקון מקביל בסעיף 14 לחוק העבירות המינהליות, העוסק אף הוא בקביעת גובה הקנס המוטל בידי בית המשפט במקרה שהוגשה בקשה להישפט (סעיף 14(2) להצעת החוק).

וזה נוסח סעיף 230 לחוק סדר הדין הפלילי, שמוצע להחליפו:

”230. הודיע אדם לפי סעיף 229(א) שברצונו להישפט על העבירה, תישלח לו הזמנה למשפט תוך שנה מיום שנתקבלה הודעתו; בית המשפט רשאי, מנימוקים שיירשמו, לקיים את המשפט גם אם ההודעה האמורה ניתנה באיחור. הורשע האדם בבית המשפט על העבירה ונגזר דינו לקנס, לא יפחת הקנס מהסכום הנקוב בהודעת תשלום הקנס, אלא אם כן ראה בית המשפט נסיבות מיוחדות המצדיקות הפחתתו.”

סעיפים ישנם מקרים שבהם אדם מבקש להישפט 11 ו-14(3) בשל עבירת קנס או עבירה מינהלית, אך מוסר כתובת שגויה או שלא מדווח

על שינוי בכתובתו לאחר הגשת הבקשה. במקרים כאלו לעתים לא ניתן לאתר את אותו אדם ולנהל את ההליכים נגדו כפי שהוא ביקש. התוצאה היא מחיקת כתב האישום, כך שחוטא יוצא נשכר. לפיכך מוצע לקבוע (בסעיף 230א המוצע לחוק סדר הדין הפלילי ובתיקון המוצע לסעיף 15 לחוק העבירות המינהליות), כי אם אדם שביקש להישפט

סעיפים הסיפה של סעיף 230 לחוק קובעת כיום כי אם 10 ו-14(1) הודיע אדם שברצונו להישפט על עבירה של 11 ו-14(2) ברירת משפט, והוא הורשע ונגזר דינו לקנס, לא יפחת הקנס מהסכום הנקוב בהודעת תשלום הקנס, אלא אם כן ראה בית המשפט נסיבות מיוחדות המצדיקות הפחתתו. מוצע להחליף את סעיף 230 לחוק ולערוך בהסדר הקבוע בו כמה שינויים כמפורט להלן:

לסעיף קטן (ב) המוצע

כיום אין כל קווים מנחים או מגבלות באשר למקרים שבהם ראוי להיענות לבקשת אדם להישפט שהוגשה באיחור. התוצאה היא שאדם יכול לכאורה להגיש בקשות שנים ארוכות לאחר קבלת הודעת תשלום הקנס ואף לאחר תשלומה, גם אם אין לכך כל הצדקה.

מוצע לקבוע שככלל התנאים להישפט באיחור יהיו אלו הקבועים בסעיף 229(ה) לחוק, המתייחס לבקשות ביטול שהוגשו לתובע באיחור, דהיינו כאשר הבקשה הוגשה שלא במועד בשל סיבות שלא היו תלויות במבקש ושמןעו ממנו להגיש במועד, וכי הבקשה הוגשה מיד לאחר שהוסרה המניעה. עם זאת, מכיוון שמדובר בשיקול דעת של בית המשפט, מוצע לאפשר לו לקיים את המשפט באיחור גם מטעם אחר ובלבד שהתקיימו נימוקים מיוחדים לכך שיפרט בהחלטתו.

כמו כן מוצע לקבוע תיקון מקביל בסעיף 13(ב) לחוק העבירות המינהליות, העוסק אף הוא בבקשה להישפט שניתנה באיחור (סעיף 11(1) להצעת החוק).

לסעיף קטן (ג) המוצע

תיקון מוצע נוסף נוגע למקרים שבהם מורשע אדם בבית המשפט על עבירה, לאחר שביקש להישפט. כיום, לאור משך הזמן שחולף מהמועד המקורי לתשלום קנס ועד תום ההליך המשפטי, עלול להיווצר מצב שבו

230.א.א (א) הודיע אדם לפי סעיף 229(א) שברצונו להישפט על העבירה, ומצא התובע כי אותו אדם מסר כתובת שגויה או שלא הודיע לתובע או לגורם אחר שצוין בהודעת תשלום הקנס לעניין זה, על שינוי כתובתו לאחר הגשת הבקשה, יראו אותו כאילו לא הודיע שברצונו להישפט על העבירה, ויחולו עליו הוראות סעיף 229(ב) ו-(ח2).

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשאי בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להורות על קיום משפטו של אדם שנתקיים לגבי האמור באותו סעיף קטן.”

12. בחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), התשנ”ו-1996³, בסעיף 53, בסופו יבוא:
 (ג) עררים כאמור בסעיף קטן (א) יוגשו בתוך 30 ימים מיום שניתנה החלטת בית המשפט, ואולם בית המשפט רשאי להאריך את המועד להגשתם מטעמים שיירשמו.”

13. בפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש)[נוסח חדש], התשכ”ט-1969⁴, בסעיף 38,א, בסופו יבוא:

”(ג) ערר או בקשת רשות לערור כאמור בסעיף זה, לפי העניין, יוגשו בתוך 30 ימים מיום שניתנה החלטת בית המשפט; ניתנה רשות לערור כאמור בסעיף קטן (ב), תוגש הודעת הערר בתוך 30 ימים מיום מתן הרשות לערור; ואולם בית המשפט רשאי להאריך את המועדים האמורים מטעמים שיירשמו.”

14. בחוק העבירות המינהליות, התשמ”ו-1985⁵ –

(1) בסעיף 13(ב), המילים ”מנימוקים שיירשמו” – יימחקו, ובסופו יבוא ”אם נתקיימו התנאים האמורים בסעיף 8א(ו), בשינויים המחויבים, או מנימוקים מיוחדים אחרים שאותם יפרט בהחלטתו”;

(2) בסעיף 14 –

(א) בפסקה (1), במקום ”משיעורו” יבוא ”משיעורו, בתוספת חמישים אחוזים”;

(ב) בפסקה (2), במקום ”לעבירה”, יבוא ”לעבירה, בתוספת חמישים אחוזים”;

(3) בסעיף 15, האמור בו יסומן ”(א)” ואחריו יבוא:

”(ב) ביקש אדם להישפט על העבירה כאמור בסעיף קטן (א), ומצא תובע כי אותו אדם מסר כתובת שגויה או שלא הודיע לתובע או לגורם אחר שצוין בהודעת תשלום הקנס לעניין זה, על שינוי כתובתו לאחר הגשת הבקשה, יראו אותו כאילו לא ביקש להישפט על העבירה, ויחולו עליו הוראות סעיף 17.

(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), רשאי בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להורות על קיום משפטו של אדם שנתקיים לגבי האמור באותו סעיף קטן.”

ד ב ר י ה ס ב ר

להישפט. עם זאת, גם כאן מוצע לאפשר לבית המשפט, מנימוקים מיוחדים שיירשמו, לשוב ולקיים את המשפט.

מסר כתובת שגויה או שלא הודיע על שינוי כתובתו לאחר הבקשה, יראו אותו לכל דבר ועניין כאילו לא ביקש

³ ס”ח התשנ”ו, עמ’ 338; התשס”ח, עמ’ 826.

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 12, עמ’ 284; ס”ח התשס”ה, עמ’ 526.

⁵ ס”ח התשמ”ו, עמ’ 31; התשס”ט, עמ’ 175.

ד ב ר י ה ס ב ר

שרק העצור רשאי לערוך במקרה של מעצר, אך התביעה אינה רשאית לעשות כן במקרה שבית המשפט לא נענה לבקשת המעצר. מוצע לתקן את הסעיף האמור ולקבוע שכל אחד מהצדדים רשאי להגיש בקשה לעיון חוזר או לערוך כאמור באותו סעיף.

סעיף 15 סעיף 73 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, קובע כי מי שנעצר לפי סעיפים 73(ד) או 73א(ו) לאותו חוק (דהיינו במסגרת כפיית ציות להזמנה מבית המשפט לעדות או לצו בית המשפט להמצאת מסמך, או במסגרת צו הבאה, בהתאמה), רשאי לפנות בבקשה לעיון חוזר או לערוך על החלטה. התוצאה היא

⁶ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198; התשס"ט, עמ' 115.